

Author: Doni, Giovanni Battista

Title: Aduersaria Musica K P

Editor: Massimo Redaelli

Source: Florence, Biblioteca Marucelliana, MS A.291, f.<1r>-<28r>

[<f.1r>-] K P

[[Loci communes]]

Species falsi bordoni est concentus triadicus cum extremae uoces semper uel fere semper distant senarijs. Item cum distant denarijs concentus esse potest triadicus et tetradicus. In concentibus per senarias melius uidetur si Diatessaron sit sub ditono quam supra

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.1r,1; text: 3, 4, 6, 5, [signa], 1/4, 1/2, 1, 2, 3, 4, 5, 67, 8, 9, 10, 12, 14 [16 ante corr.], 16, 1 1/2, 8, 10, i2 [i4 ante corr.], 15, 18, 20, 24, 25]

[signum] Giouanni Battista de Belli Ariette et Lamenti d' Orfeo. In Gaeta

[signum] Quindecim Missae selectorum autorum (ut Iosquini Ioannis Mutonis et caetera notis amplis Impressum Romae sub Leone X

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.1r,2; text: 12, 10, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, [[14]], 15, 16, 20, 24]

[<f.1v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.1v; text: Clauichordium Penteres

Panarmonium (seu Pentarmonium), Polyplectrum, Lydius, Aeolius, Phrygius, Iastius, Dorius, E, F, G, A, [Sqb] [Sqb], C, D, e, [signa]]

Potest clauichordium sic disponi ut [[omnes]] intersitij Toni tam commode pulsari possint ut principes. Insjtij uero possunt taxillos habere ebureos sed utrinque ebano marginatos ut representent figuram ac dispositionem tastuum nigrorum ut uocant inferioris ordinis Duo enim qui cadunt inter E F et [Sqb] [Sqb] C possunt habere margines latiores ut representent ea spatia quae solent esse uacua.

Taxillus qui cadit inter A et [Sqb] [Sqb] inferioris ordinis potest fieri dimidia parte albus altera dimidia eius coloris cuius est inferior ordo quoniam inseruire debet chordae B fa quae censetur eiusdem Toni

Quoniam autem Toni intersitij possunt eamdem speciem habere quam inferiores ne sit necesse hanc chordam b C adiungere poterunt in Iastio exempli gratia taxillus E agglutinari cum taxillo F Dorij ut utrobique ictus resonet.

Similiter taxillus B cum taxillo C Dorij si sit illa chorda [sqb] mi non B fa. Quj [Quae ante corr.] duo [duae ante corr.] [[chordae]] [taxilli corr. supra lin.] poterunt habere [[ullo]] frontes rotundas ut tanto melius ab alijs distinguantur

Quod si uelimus habere tam [Sqb] [Sqb] quam B in Iastio et Aeolio diuersus poterit tastus ille bifariam diuidi ut hic apparet

Poterunt autem sic quinque Toni praecipui uniri

Quod si uelimus saltem in Tono Dorio Enarmonicum genus habere poterit taxillus Iastij qui est inter A [Sqb] [Sqb] bifariam diuidi ut alter inseruiatur chordae B alter chordae [signum] A. pro [signum] E et [signum] [Sqb] [Sqb] Dorij inseruiant chordae [signum] et [signum] Iastij si eorum taxilli non agglutinentur taxillis F et caetera Dorij

Hi colores poterunt inseruire Dorio Buxeus Phrygio lignum pyri Lydio uerzini

Quod si loco semitoniorum inferiorum harmoniarum id est E F. [Sqb] [Sqb] c. adhuc non satis appurare uidebuntur poterunt eorum taxilli ita concinnari ut detracta superiori lamina

tamquam crusta depressiores appareant et coloris nigri. Hoc fieri poterit si Tonis insitijs uti uolemus tantum metabolicè

[-<f.2r>-] Poterit etiam taxillus [[Harmonice]] [[canorice]]

A B Iastij (sic etiam in Aeolio) frontem habere rutundam: non autem alij duo id est E et B. quod fortasse melius erit si ille taxillus bifariam diuidetur. Possunt etiam taxilli E B Iastij [[multo]] breuiores alijs fieri [[ut]] si quis id referre putet ut loca semitoniorum inferioris harmoniae melius dignoscantur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.2r,1; text: 1/2, 1/4, i, 1 1/2, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 20, 24, 1/5, 1/3, Monosemus, Dihemisemus, Disemus, Tritemus, Tetrasemus, 2/5, Iambica, Spondaica, paenonica, choriambica, Dispondaica, 25]

clauichordium in quo tonus diuiditur in quinque partes uocari potest Mixarmonium
Sic apte notarj poterunt pausae in interchordijs

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.2r,2]

Chori Tragici ex [[tribus]] [4 corr. supra lin.] specibus maxime constare uidentur Prima ex Anapaesticis Secunda ex pluribus generibus uersuum sed parum confusis puta ex sex anapaesticis quatuor Sapphicis quatuor Asclepiadeis quinque Glysonijs et caetera Tertia ex pluribus generibus uersuum ualde permistis ut apud Pindarum Quarta ex similibus exempli gratia omnibus dactylicis sed dimetris, trimetris acatalectis, Hypercatalectis et caetera

Modus Phrygio melius conueniet Tono Chorico Romano si acutior esset tono quare melius conueniet Florentino. Quod si Dorius Tono Romano aptetur nimis acuta uoce canetur hoc Enneachordum Dorium D E F G A [Sqb] C d e. Quo casu oporteret Tonum Choricum Romanum non acutiorem quam nunc est esse [[tamen]] sed depressiorem tono [-<f.2v>-] Iambici Tragici hoc modulo canendi uidentur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.2r,1; text: Quicumque regno fidit; et magna potens, Dominatur aula; nec leues metuit Deos, Me uideat, te Troia: nota iamque tulit, caetera, Documenta maiora, quom fragili loco starent superbi]

Multis locis carminum usurpandae uidentur pausae quae non rumpunt plausus seu bases id est quae denotent manum aliquantisper sisti debere in thesi. praesertim in monodijs Ad hanc rem aptae sunt lineae transuersae quae prout singulae binae ternariae fuerint plus minusue temporis silendum doceant

[[Tonus Ph]] Systema Phrygium Romae posset attolli uno tono altius quam Tonus choricus: [[quod si]] in clauichordio cui si uolemus alia Instrumenta attemperare per traslationem [cantus add. supra lin.] unius toni in grauem idem faciemus

Silentia sunt quinque generum in musica

i. [khronos kenos] inter singulas bases silentium breue

Meso Silentium longum uel breuius post quosdam bases quiescente rhythmico quod uulgo linea transuersa notant. Parentasis

[Praethesis. Silentium dimidij pedis initio infra lin.]

Anapneusis Silentium breue [[resper]] respirationis uel elegantiae causa

Catapausis Silentia longiora fugarum causa et quiescendi

Diacrisis Silentia breuia et mediocria distinctionis sensus gratia

[-<f.3r>-] [[Melopoeia, hermeneutice, et]]

Meso possunt mutari signis aliarum pausarum inclusis inter duas lineas

In hoc uersu

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,1; text: Age cuncta nuptiali]

uidetur adhibendus hic modulus ubi Anapaestus Iambi tempora aequat
[[Ia]] Dactylicus tetrametere male sonat si quarta sede habeat dactylum tertia Spondaeum.
Eius formulae uidentur esse debere hae

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,2; text: Meliores formulae habent asteriscum, Vel sic,
[[Cha]], Mecenas atauis edite regibus]

Antichronismus uocari potest cum tempus pro [[temper]] tempore [[u]] suscipiatur ut

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,3]

pro

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,4]

Sapphicus sic uidetur modulandus

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,5; text: Dulce moerenti populus dolentum, uel
Anapaesticus, Non rude uulgus lachrimisque nouum, Lugere iubes hoc continuis]

Hic Rhythmus

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,6]

uidetur esse potius Creticus dactyloides
Vocabula Rhythmica apud Aristidem Quintilianum Trochaeus [Semantos] Paeon
Epibatus Trochaeus [diagmos] Limma tempus inane breuissimum Prothesis duplum illius
[Lhronoi stragguloi] choreus Iamboides fortasse

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,7]

choreus Trochaeoide

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3r,8; text: Vel [[<.>]] sic choreus Iamboides,
Trochaeoides]

[-<f.3v>-] Non desunt Netodi qui usque ad hunc phthongum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.3v,1]

Pertingant

Vsque ad G plerique Netodi

Dorius Tonus respondet nono et decimo [[agg]] Recentiorum

Phrygius septimo et octauo

Lydius quinto et sexto

Iastius [Mixolydius add. supra lin.] tertio et quarto

Aeolius primo et secundo undecimo et duodecimo

L' Iporio et l' Iperorio sono collateralis [Subiugales add. supra lin.] del Dorio

In superiori tastatura singulis Tonis tribuentur tricena chordae quare quinque harmoniae conficiunt 150 chordas.

Vna enim supernumeraria erit in singulis Diapason. In Dorio taxillus Iastius inter A et [Sqb] duplex erit ut alter phthongus inseruiat [to] B alter [to] [signum] A. hoc Enarmonij generis gratia. Ibidem phthongum G fieri poterit duplex ob temperaturam perfectam Phrygius habebit chordam G [uel D add. supra lin.] duplicem temperaturae perfectae causa

Lydius habebit [[cho]] taxillum [[sqb]] [[sqb] corr. supra lin.] [[alter temperaturae perfectae causa]] [uel taxillus B chromatici] [causa in marg.]

Aeolius poterit contentus esse septenis taxillis in Diapason agglutinando ipsum taxillum E cum taxillo F Phrygij

Caeterum Lydia Harmonia uidetur habere debere tactus negros secundum morem comunem. Quare in totum erunt circiter 163 chordae

Meso potest uocari Diastasis et melius Paradiastole et Par[[embole et Parentasis uel [parentasis kenou khronou] infra lin.]

Pulcherrimus Iambicus Tragicus uidetur in quo primo loco ponatur anapaestus tertio Dactylus quinto Spondaeus.

Il Dorio ha una cadenza con la quale simboliza col Frigio suo uicino cioè A et il Frigio una con la quale simboliza col Lidio suo uicino cioè G

Rationes cur Dorio assignauerint potius Diapason E e quam A a hae sunt

Prima Si speciem A a tribuissent Dorio, Hypolydio competebat species B b quae minus est naturalis quam F f

Secunda non poterant septem species ordinatim et [[ind]] interrupta serie sumi in Systemate [signum] incipiendo a Mese uel Proslambanomeno [signum] [[signum] Tertia non poterat species E competere Hypodorio quae ordine Toniae id est inuerso subiaceret [to] A Diapente et non Diatessaron.

Quarta Quod si species D data esset Hypodorio tunc non habuisset alteram cadentiam in Re alteram in Mi [[alteram in Re]] sed utramque in Re

Quinto Rectius est cardinalem chordam intelligi eam quae conuenit Tenori et Soprano quae praecipuae magis sunt partes quam Bassus et altus.

Sexto Id pendebat ex harmonia antiquissima D E F G A [Sqb] [Sqb] c d e quae competebat Tenori quare Basso debuit tribui diatessaron inferius A in marg.]

[-<f.4r>-] Rhythmic Rhythmpoeia

Alessandro Piccinini Intaulatura del liuto et cetera in Bologna folio (Vi sono molti discorsi circa il modo del sonare origine della Tiorba et cetera 1615.

Basso continuato de' Madrigali di Luca Marentio a 5. et 6. Loano. Quarto

Madrigali d' Hercole Pasquini a 5. (Le parole sono in honore della Madama

La musica dell' Euridice si troua stampata in due parti l' una del Peri l' altra del Caccini Parlare de' Tuoni in ordine al Basso et all' altre parti

Pedes sic notantur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.4r,1; text: Iambus, Trochaeus, Spondaeus, Dactylus, Paeonius, Vides, Tollit, Tollunt, Tollite, Continuus, uel]

Rhythmus binarius non uidetur excedere debere 16 tempora ut etiam ueteres docent

Ternarius 12 Quinarius 15

Hi numeri sunt aptissimi sic enim rhythmus Paeonius medius est inter Dactylicum et Iambicum Quoad uero ordinem harum proportionum congruum est numerum 12

conueniens duplae diuidi parte in duplam et aequalem. Numerum uero 15 in duplam et
sescuplam

Se demus enim 14 rhythmo septenario congruum etiam erit eum numerum diuidi non
posse nisi in sesquiterciam et aequalem

L' accordo de Semituoni eguali fa male effetto nelle cadenze di Semituono fa mi fa.

È stato prouato in Francia dal Signor Gallè come scriue il Padre Mersenne doue confessa
che le terze maggiori aumentate offendeuano assai l' orecchie de Prattici

[-<f.4v>-] Quare cum Systema perfectum acutum fuisset usque ad A inferius atque id
sequutum fuerit in Tono Dorio. recte [[A]] terminus Bassi erit A Tenoris et caetera. Adde
Systema antiquissimum fuisse E e

In superiori tastatura recte tactus nigri ultimae Harmoniae Toni Lydij misti erunt ex b et
#. Sic enim congruet cum Hypolydio et sequetur circulatio quartae

In Cleopatrae tragoedia poterunt 4. chori constitui primus ex mulieribus Antonianis
secundus ex mulieribus Octauianis tertius ex ciuibus Alexandrinis et mulieribus mistis
quartus ex mulieribus Aegyptijs

Primus [[Tonus]] chorus cani poterit Tono Dorio Secundus Iastio. Tertius Lydio Quartus
Mixolydio. Primus constare poterit [[ex Hypatodis et Mesodis grauioribus ex Mesodijs
grauioribus et acutioribus]] ex Hypatodis et Mesodis [grauioribus in marg.] [et add. supra
lin.] acutioribus et Netodis. Quartus ex Netodis omnibus

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.4v,1; text: 5, 3, 2, [signa], sexta, quinta]

Haec dispositio numerorum ostendit sextam maiorem esse debere super quintam sicut
tertia maior super quartam

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.4v,2; text: 4, 3 [2 ante corr.], tertia [quarta ante corr.],
quarta]

Haec autem

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.4v,3; text: 12, 8, 5, quinta, sexta]

ostendit sextam minorem esse debere sub Diapente sicut tertia minor sub diatessaron 8, 6,
5

Experientia omnibus suffragatur

Eadem ratio numerorum ostendit infra debere esse senariam maiorem supra ternariam
mijnorem [manorem ante corr.] Infra ternariam maiorem supra senariam minorem 6, 5, 3
8, 5, 4

Possunt uersus Latini contexi cum ea obseruatione ut [et ante corr.] semper mensura seu
Rhythmus recte procedat et longae semper in [[arsi]] thesim arsis in breues cadat.

Exempli gratia si post hunc uersum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.4v,4; text: Arboribusque comae]

Sequatur Anapaestus in altero uersu cuius duae breues [Mb] [Mb] mensura impleant cum
praecedent longas

[-<f.5r>-] [[Hypocritice, Orchestice]]

Cantores sacelli Pontificij cum canunt in sacello (quod faciunt sine organis) solent uno
tono [circiter add. supra lin.] grauius canere [quam Tono chorico add. supra lin.] cum in
Diui Petri aede uel alibi ad choricum Tonum Romae se accomodant

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5r,1; text: 3, 4, 5, [signa], congiuntura poi, gl' ordini suoi, chiaue per b molle, diesi]

[[Bat]] Fine d' un Madrigale d' Hercole Pasquini: nel quale non pone ne diesi ne b molli nel principio ma solo nella fine come sta qui
Haec est mutatio eiusdem meli in Tonum simplicem acutiorem Semitonio minori idest

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5r,2; text: B, C, D, b E, F, G, A, [Sqb] [Sqb], # C, # D, E, # F, # G, # A, [Sqb], T, S]

[-<f.5v>-] In superiori melodia ut indicetur eam Semituono minori totam attolli debere possent sic claues signari

Vt tamen indicetur non mutari Modum sed Tonum posset subijci T uel inseri ut hic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5v,1; text: T]

Vel potius sic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5v,2; text: T]

cum autem deprimitur Semituono minori sic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5v,3; text: T]

uel potius sic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5v,4; text: T, remissio Semitoni minoris, intensio]

La Fantinella

Gagliarda di Spagna

Ciaccotta di Portogallo

Occhi un tempo mia uita Madrigale di

Motettus Soriani in dedicatione Basilicae Diui Petri

Probabilis uidetur Dispositio harmoniae Iastiae a D ad d. ut in Phrygio Si id enim fiat b incidet in tres chordas Dorij et # Phrygij in quatuor reliquas ut hic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5v,5; text: E, D, Dorius, Iastius, Phrygius]

Si Dorius constituatur intra hanc nonam D E e

Iastius inter hanc C D d Phrygius intra hanc C D d. additis uidelicet phthongis nigris omnia saluari uidentur Tonus Iastius erit acutior Dorio Semitonio Iastius uocari poterit iure Phrygius grauior, ob conuenientima specierum. Erit mollis quoniam poterit habere cadentias Fa mi Fa ut Lydius

Quis scit an Iastius habuerit speciem A a quo casu [quarta add. supra lin.] b incidebat in chordam D Dorij. [[qua]] Hac ratione uetus Harmonia Iastij apud Aristidem completa uidebitur addito inferne [[T]] tono et cadentiales eius erunt

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5v,6; text: A, C, E, Re, Fa, mi]

Aeolius uero habebit speciem G g. et cadentiales

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.5v,7; text: G, [Sqb], D, Vt, Mi, Re]

[-<f.6r>-] Parasemantice, Rhythmographia

Polylogiae et Palilogiae habere locum possunt in huiusmodi uerbis

Date tela: Scandite muros

Si In modo [Th ante corr.] Aeolio cadentiales faciamus A D sicut hjc [haec ante corr.]

Modus alterat Modum Hypodorium qui cadentiales habet A E ita Modus Iastius alterabit

Hypodorium qui habet cadentiales [Sqb] E si in Iastio cadentiales faciamus [Sqb] F

Fortasse Harmonia Carica haec erat

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.6r,1; text: 5, 4, [Sqb], D, F, 3, [signum], Mi Re, Fa]

Omnino probabile puto hunc fuisse Modum Iastium

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.6r,2; text: [Sqb], E, G, Mi, Sol, Mi]

Aeolium uero

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.6r,3; text: A, D, F, a, Re, Fa, la, uel, c, e]

Vacabit autem hic Modus

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.6r,4; text: G, [Sqb], d, g, Vt, mi, sol, Vel, C, E, c]

Verum ad Hyperaeolium pertinere uidetur

Carica harmonia fortasse recensita non fuit cum alijs quod serius Graecis innotuisset uel quod eius Tonus cum alijs congruere non posset

Vsque ad nostram memoriam durauit [[consuetudo]] inter mulieres Romanas consuetudo agendi Dramata quaedam sacra (Repraesentationes uocant) cantu adhibito sed eo rudi et memoriter (ad aria) edocto. Constabat ex compluribus melesi [[uere]] [que corr. supra lin.] uersibus Relatis ut Octauae Rima, tetrastichis et tristichis aptantur ita ut non modo singulae personae diuerso uterentur sed multis uarijs puta sex uel septem. Magnus enim fuit eorum numerus

Ostenditur etiam hodie uti nos Tetrachordis non hexachordis nam in hac deductione

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.6r,5; text: Vt, Re, Mi, Fa, Sol, La]

Cum [[Fa]] Vt saepe mutetur in Fa contra La saepe mutetur in Re id ostendit eas duas syllabas esse superfluas. Nam tam bene dicitur fa re mi fa quam Vt re mi fa. Item tam bene Re mi fa sol re quam Re mi fa sol la

[-<f.6v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.6v; text: Creticus, secundus paeonius, tertius, Vel, primus, Bacchius, quartus, Palimbacchius]

135/125 redacta ad minimos numeros efficit 27/25

[-<f.7r>-] [[Metrica]]

Euripides in Andromacha usus est elegis ubi Andromacha lamentatur

Cum in unica basi Rhythmi Paeonici usurpentur hae duae notae solae [Sv] [Svd] uocari potest Rhythmi Syneresis
 Cum tota basis Rhythmi unico phthongo constat uocari potest Syllepsis ut in Rhythmo Iambico [Svd] pro [Sv] [Mv]
 Anastrophe cum ordo Rhythmi immutatur ut cum uulgo hae notae [Sb] [Mb] pro his [Mv] [Sv] usurpantur
 Duo [Duae ante corr.] haec uocabula sufficient Syllepsis [kata syllabas] [Svd] pro [Sv] [Mv] [Sv] Rhythmi Cretici Syllepsis [kata rhythmou merei] ut cum pro [Svd] [Mv] usurpatur Rhythmi Iambici
 Carmina noua [Carmen nouum ante corr.]
 Vt prisca gens mortalium bona tempora possidet
 Arboribusque comae temporis uestigium
 Vos precor uulgi silentium Vos consortia Ditis
 Retundebat agebatque molle gentes perditas
 Quate bellum tenebrosum tempore continuo
 Fremit aether Quatit horror ut mortalium
 Armipotens sua damna metuebat
 Sed me uindice quid times potentem
 Amicus Amantis Auebat Amari
 Quate bellum Quate ferox miseratus supplicem
 Mi contra Fa naturale est in Myxolydio
 Cur speciem [Sqb] D F [Sqb] a 5. Tonis [[exclud]] excluderim
 Semituono minori distant chordae similes duorum Tonorum praecipuorum connexorum ut Dorij Phrygij Lydij ita ut comparetur grauior toni acutioris cum acutiori toni grauioris et eadem syllabam habebunt
 Exempli gratia D Phrygij lichanos [[Inf]] [Infimarum corr. supra lin.] cum G [[D.]] lichano (Mediarum) Dorij utraque enim profertur sol.

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.7r; text: 9, 18, 27, 36, 45, 54, 63, 72, 81]

[-<f.7v>-] Cum recentiores tres notas [Sv] [Sv] [Sv] in unam percussionem disponunt siue [ii ante corr.] sesquialteram uocent siue triplam male faciunt nam si sesquialtera est $\frac{3}{2}$ in hoc signo [Crvd] quod cum [[pri]] [[ubi]] in eo bonae ponentur ternae pronuntiat tripla erit cum hoc signo [C] quod cum singulae ponerentur ternae pariter pronuntiat quare eadem proportio erit et tripla et sesquialtera
 Saepe euenit ut licet sciamus G et D Diapente respondere item A et D non tamen prompte nobis succurrat quae nam sit inferior quae nam superior

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.7v,1]

uocari potest [hyfen], [hypozeuxis] subnexio
 Vt luce caret: ut inter extinctos iacet Seneca Troades
 Famulare collo nobili subeat iugum. Primus uersus si ca producat ut solet auctior apparebit. Secundus delumbis uidetur quoniam etsi \bar{i} consonans habetur minus tamen eius officium facit
 Nocte uicīna dies. Nisi ui et na producantur hemistichium hoc Tragicum uidebitur Elegiacum
 I [[fue]] disponentur omnes Toni (etiam Iastius et Aeolius) melodice ab A notandum est tono distantes ut Hypophrygius cum Hypodorio relatus formari duabus chordis chromaticis # C # F pro Diatonicis sumptis. ditono uero cum Hypolydius [[omnibus 4

mobilibus]] cum Hypodorio Lydius cum Dorio omnibus quatuor mobilibus alteratis
Semitonio uero distantes per solam [tou] [sqb] in [[<.>]] b conuersionem
Vt quisque uersus certos pedes finibus dictionum bene terminare uidetur ita ijs pedibus
mensurari debere uidetur
Versus Phaleucius optime sonat sine ulla caesura. Supplicius contra quo plures habet eo
melior est licet sint adeo similes ut transpositione unius pedis alter in alterum uertatur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.7v,2]

Siue per syrtes iter aestuosas. Sapphicus
Per Syrtes iter aestuosa siue Phaleucius
[-<f.8r>-] [[Phonascia]]
Noua Carmina
Arboribusque comae resolutis decidunt
Ille uictus aequor transijt haud redibit amplius

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.8r,1; text: Age peragrato redeamus orbe]

Bacchare laetare praesente nunc Laelio
Age per amica rursus redeamus arua
Tempora decidunt aequora tonserunt
Tempore continuo [iam longo supra lin.] proelia commouet
Antonius arma retractat
Nunc age quis liberorum dabit arcem patri
Terribilis hostis adurget
[[Agleja dux]] Agmina dux superbus admouet c
Remoueant teneros iocos
Beatus ille negotijs procul residens
Age proelia quid moraris
Anguis ora saeua pandit
Cape saxum [cape ferrum add. supra lin.] quid moraris?
Saeuientem deijce
Super alta transijt malefidus amicus
Periclitante leuiores satagebat in undis
Agitabat animosus reuocare procaciter
Effunde quadrigas animosa uirgo
Animosa uirgo quid metuis fretum
Aequora concitã siste comprime fluctus
Remouete teneros iocos
Bacchare Tullia laetare parula praesente [Principe supra lin.]
Amicus ille timebat ubique
Reformidat ut aura pestem tenuis perennem
Remouete procacis arma militis [Religio add. supra lin.]
Aspera tollet arma Satelles
Reformidat aura pestem malam perennis
Bacchare cuncta laetare turba praesente Rege
Farre Larem Solare Remi
[[Fax Rex sola]]
Sol mi re Famis Rex
Non inter aras mobili uelox pede

Reuocate flexo concitos corna modos

Barbarico prisca templa saltatu coles Seneca Troades

Pedum genera simplicia uidentur sex quot consonantiae intra diapason continentur
quorum prima coniugatio Pyrrichius Spondaeus Secunda iambus Trochaeus Tertia
Anapaestus dactylus.

Totidem uidentur esse genera uersuum simplicium. Compositi autem [[duarum]] [trium
corr. supra lin.] sunt generum prima ut Paeonici Antispastici Ionici et caetera Secunda [-
<f.8v>-] ut Tragici ex Iambis et Spondaeis. Priapeum ex Dactylis et Trochaeis Item
Alcaicum

Tertij ex pedibus et semipedibus ut Asclepiadeus

Quarti Inconnexi similes prioribus nisi quod ex heterogeneis pedibus constant

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.8v,1; text: Chromaticum inspissatum bene accomodari
posse uidetur falso bordoni ut 5, 4, 3, uel, 10, 8, [signa]]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.8v,2; text: Anemochordum megalopsithyra, lamellae]

Potest dum uentus flat aptari fenestrae alicui ad id factae quae introrsus coartetur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.8v,3]

[-<f.9r>-] Organica, organopoetica, epicrustica

Personae ridiculae hodiernorum Mimorum

Senex Venetus [[(]] Vel Paterfamilias Venetus. Pantalone

Iurisconsultus uel caussidicus Bononiensis Gratiano

Pedissequus uel famulus Bergomus Zanni

Pedissequus uel famulus Neapolitanus Couiello

[[Miles]] [Trabunses corr. supra lin.] uel Censorio Hispanus Capitano

Spagnuolo

Coquus uel Seruulus Gallus

Morio uel Maccus Piacentinus

Senex uel [Takhylalos] [uel Bombalio add. supra lin.] Florentinus

Ancilla uetula Florentina

Nepos uel Asotus Romanensis

Raguetto

Pulcinella

Cenobimbi

Paedagogus Siculus uel cuiuscumque loci

Agricola Perusinus

Nursinus

Calaber

Patauinus Florentinus

Medicus Graecus

Miles lorarius Picens

Latrunculator Corsus

Antiquarius Belga

Lena Hispana

Meretrix Graeca, Veneta Melitensis

Pantopola, Pioueneta Iudaeus

Nauta Ligur, Batauus, Anglus, Lusitanus, Dalmata

Cocus, Fartanus Gullius

Holitor

Circulator, Turca, Praestigiator Afer

Dulciarius Neapolitanus

Magus Aegyptius, Persa

Notarius Romanensis

Pirata Liburnus

Zingarus

Tinctor Florentinus

Textor Lanarius Florentinus

[-<f.9v>-] Si in Cleopatra Tragoedia 4 chordi diuersi fiant [primus add. supra lin.] ex Militibus Antonianis secundus ex Militibus Octauianis tertius ex Ciuibus Alexandrinis quartus ex mulieribus Aegyptijs poterit Melodia uariari ita ut omnium artificiosissima sit tertij simplicissima quarti media duorum primorum

In choro Mulierum Octauianorum possunt interseri aliquot acclamationes quae per Imitationes canantur

Cardinalis Monopolitanus Mottettos multos ex uerbis Sacrae Scripturae consarcinavit satis eleganter quibus Paulus Qualiatus usus est

In oratorio Sancti Marcelli cum Dialogismus caneretur ubi Deus pater et Cain introducebantur qui Deum patrem representabat supra consignationem erat quam idcirco perforauerant ut eius uox tamquam ex longiquo audiretur

Cum Marcus Antonius Malagigius et Eques canere promisissent in dicto oratorio nec tamen id praestitissent [[postea]] alia die cum uenissent chorodidascalus in manus ijs tradidit mottettum quemdam in quo uerba quaedam erant quibus fateri [[pater]] uideri poterant se peccasse et ueniam petere ut exempli gratia Peccauimus inique egimus quod et caetera quod cum non agnoscerent cecinerunt

Cum aliquod Melos [[in]] secundum conuenientem Modum seu speciem canitur in Systemate ([[seu] tastatura) Dorio si idem postea canatur [[ditono]] in Systemate (tastatura) Phrygio quoniam ditono altius canetur dicendum erit cani Tono Lydio Tonus Dorius unius regionis erit Phrygius alterius Item Dorius unius hominis quodammodo erit Phrygius alterius.

In Bicinijs consonantiae perfectae uidentur fieri debere potissimum in syncrusibus chordarum cardinalium

Siquis ita argumentetur Modi nascuntur ex diuersa specie id est diuersa serie tonorum et Semitoniorum sed primus tonus D (secundum recentiores) habet diuersam speciem a tertio E ergo uere sunt diuersi Modi Respondebo [[ho]] utrumque Diapason habere quidem diuersam speciem sed ita ut aliuscem sint communicantes et coniunctae quod facit ut audiatur relatio continuitatis et parua differentia

Qui Romae introducere conatus est usum Semitoniorum aequalium maiorem uitae partem consumpsit in Sicilia et Calabria unde hanc barbariem attulit

[-<f.10r>-] Symphoniurgia

Qui Semitonijs aequalibus utuntur non medium iter tenent inter b et # id est inter calidum et frigidum teporem adamare uidentur ideoque expuendi

Metabola Tonorum duplices sunt aliae uehementes et fortes quae aequiparari possunt mutationibus Scenarum quae magnam faciunt diuersitatem ut ab Horto amoenissimo in desertum quoddam horridum. aliae placidae quae comparari possunt quibusdam mutationibus scenarum quae latenter fiunt ut in quibusdam aedificiorum aspectibus quae paulatim in aliam speciem uertuntur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.10r,1; text: [[1, 2, 3, 4, 5, 9 [6 ante corr.], 10], i, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 48, 88 uel [signum], dodrans, semussis, quadrans, octosema, Nonometria, Hexasema, Pentasema, Tetrasema, Trichrona, Trisema, Dichrona, Monochrona]

In concentibus homorhythmis sufficiet complures apponere unj [uno ante corr.] Parti tantum Pausae poterunt notari nostris ciphris

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.10r,2; text: G, A, C, D, F, E, b, 1, 2, 4]

Contrapunto sciolto par che conuenga al Frigio il legato al Dorio Nota correspondentias phthongorum in tribus Tonis affinibus uidelicet Hypo, Medio et Hyper sic procedere ab uno ad summum (si series seu pagellae transuersae ponuntur ut Toni Hypo incipiat tum Medij sequatur deinceps. tum uero Toni Hyper exempli gratia in Hypodorio subest G in Dorio A in Hyperdoriorio [Sqb] [Sqb] Hypoiastio Iastij E Hyperastij F

[-<f.10v>-] Species Modorum proprie conueniunt Tenoribus ut hic uideri potest

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.10v,1; text: Cantus, Contraltus, Tenor, Bassus, A, B, C, D, E, F, G, a, [sqb], c, d, e, f, g, [signa], Hypodorius, Hypoorhygius, Hypolydius, Dorius, Phrygius, Lydius, Mixolydius, 5, 3, 4, 16, 15, 12, 0, 6, [signa]]

Pater Mersennius in Metaphoniasmis considerat relationes quasdam internas quas uocat Potuisent Modi sic disponi si uisum fuisset antiquis

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.10v,2; text: A, C, D, E, F, G, a, [sqb], c, d, e, f, g, [signa], Dorius, Phrygius, Lydius, Mixolydius, Iastius, Aeolius, Caricus, Recentiores 9. et i0, 7. 8. 5. 6, 3, quartus, XI. XII, i, 2]

Non est incredibile in hac ueteri harmonia Iastia catalecticas chordas fuisse C et G
[Doni, Aduersaria Musica K P, f.10v,1]

Secundum hanc methodum Lydius et Caricus extremi Modi uidentur quoad [ethos] Mixolydius medius inter Caricum et Dorium. Dorius inter Mixolydium et Aeolium. Aeolius inter Dorium et Phrygium. Phrygium inter Dorium et Iastium Iastius inter Phrygium et Lydium idest

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.10v,3; text: Lydius, Iastius, Phrygius, Aeolius, Dorius, Mixolydius, Caricus, [[(uel Hypocaricus)], Hypolydius, Hypoiastius, Hypophrygius, Hypoaeolius, uel, Hypodorius, Moestiores, Laetiores, [[Carius uel]] Hypercarius]

Possent eorum plagij sic disponi

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.10v,4; text: Hyperlydius, Hyperastius, Hyperphrygius, Hyperaeolius, Hyperdorioris]

Si disponantur [[hanc]] hac ratione manentibus quindecim tonis possent quidam eorum duplices habere Modos. uidelicet Modus Iastius posset habere Modum [[Caricum uel]] Hypercaricum. Hypolydius Modum Mixolydium [[Hypo]] Iastius Modum Caricum [[uel Hypercaricum]]

[-<f.11r>-] Hystorica Philologica

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.11r,1; text: [sqb], F, Dorius, Mixolydius, Carius]

Huiusmodi connexio ostendit coaptationem Mixolydij cum Dorio secundum antiquissimum morem ut apud Aristoxenum. Deinde connexionem Carici Modi cum eodem prout fieri potuisset secundum alterutram speciem sed praesertim priorem [sqb] Chansons a boire. Anglice drinking songs [Ex Thoma Morley] (Italice Vinate) Inepte sesquiterciam et sesquialteram uocat Thomas Morleyus cum altera pars tres notas habet in singulis plausibus altera duas et caetera ut hic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.11r,2; text: 3/2]

Naturam uocat Anglice Properchant

Thomas Morleyus obseruauit superfluum esse distinctionem hemiolicae et sesquialterae Alexander Striggius In Madrigali all' acqua soaue utitur diuersis signis temporum in hac et illa Parte. Idem facit Iulius Rinaldus in Madrigalibus Neapolitanis Quintuplam et sextuplam uocat Morleyus ubi 5 uel 7 notas in singulos Rhythmos mittit Potest clauichordium fieri siue unisonis id est in quo [[nullum chordae cum]] nullus sonus a pluribus chordis reddatur quae dispositio conueniet potissimum clauichordijs Tetraharmonijs In quo sint hae Harmoniae Doria Iastia, Phrygia Aeolia. ordo chordarum duplex inferior et superior prior duobus prioribus posterior reliquis duabus inseruiens In Priori plectra Harmoniae Doriae chordas ferient propius ponticulum, longius Iastiae In posteriori propius Phrygiae longius Aeoliae Verum Aeolia harmonia integra raro pulsari poter cum taxilli nigri partim b mollia partim dieses # continere debeant nisi duplices fiant Poterant singuli ordines fortasse duplices habere chordas aequisonas ut resonantia ualidior sit

[-<f.11v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.11v,1; text: Aeolius, Phrygius, Iastius, Dorius, D, E, F, G, A, [signa], # D, b E, # F, b G, # G, b A, Lidio, Eolio, Frigio, Iastio, Dorio, bianco, bosso, pero, uerzino, nero, canna d' india]

Possent in polyplectro Tripentarmónico [Tripentarmónico ante corr.] sic disponi uoces ita ut duplex sit series chordarum quam altera Dorio Phrygio Lydio inseruiet altera iastio et Aeolio

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.11v,2; text: Dorius, Phrygius, Lydius, Iastius, Aeolius, E, F, G, A, D, C, [Sqb] [Sqb], e, f, [sqb], b E, # F, # G, b G, b A, # A, # [Sqb] [Sqb], # C, # D, b D, b G, [signum] e, [signum] b g, g, b a, c, d, uel sic]

Si nulla unisona admittuntur 82 chordae sufficient

Si Iastius et Aeolis chordas habent diuersas 106 sufficient

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.11v,3; text: ordo subsilium in quinque Harmonijs, ponticulus, Ponticulus, Iastius, Aeolius, Lydius, Dorius, Phrygius]

Si secundum dispositionem [signum] concinentur huiusmodi quinque Harmoniae poterunt subsilia habere tres [[gradus]] series quarum Phrygius sit prope ponticulum Dorius et Aeolius proxime sequantur longissime distent Lydius et Iastius

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.11v,4; text: Phrygius, Dorius, Aeolius, Lydius, Iastius]

[-<f.12r>-] Mystica

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.12r,1; text: Iastius, Lydius, Dorius, Aeolius, Phrygius, C, D, E, F, [signa], lineae continuae ostendunt chordas superiores ex punctis confectae inferiores, [[Dorius]], [[Iastius]], [[Lydius]], [[Aeolius]]]

Si in tastatura Phrygia chordae Enarmoniae adijciantur et Duplex D in Doria duplex G pro temperatura perfecta omniaque unisona excludantur 98 chordae sufficient quae in duas series diuidi debere uidentur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.12r,2; text: ponticulus humilior, Iastius, Aeolius, altior, Phrygius, Enarmonice, [[Lydius]] [Dorice corr. supra lin.], Lydius]

ambigi potest an Lydius superiori harmoniae an inferiori

Regula illa quam praescribunt non faciendi non faciendi dissonantias nec consonantias perfectas super notis accidentalibus falsa est cum Toni ueteres ostendant eas notas eiusdem naturae atque alias esse

In choris quae ex unico pede constant ut Anapaestici ad uitandam satietatem homorhythmiae opportunum est metabras Tonorum facere multo magis quam ijs quae ex diuersis uersibus constant

Symphoniurgia soluta conuenit magis Phrygio ligata Dorio

In cantibus simplicioribus quae superiori seculo erant in usu imperfectio Liuti et Tiorbae non sentiebatur cum numquam adhibuerent # G pro b A, # D pro b E et caetera

In duobus Harmonijs tono distantibus chordae diesatae inferioris respondent naturalibus superioris [superioribus ante corr.] Item chordae b mollatae superioris respondent naturalibus inferioris

In duabus semitonio diastantibus contrarium accidit fere

Veteres meminisse uidentur interuallorum 2. Spondiasmi et Ecboles quoniam accidunt ex mistione 3 Generum non assumptis chordis aliorum Tonorum ut

[-<f.12v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.12v,1; text: Parhypate Meson Enarmonica, chromatica, Hypaton, Lichanos, Diatonica, Magadia caudata, anulata, Subductorium anthyperbatum, Euthydromum, pensile, plagiodromum, Episphincter cum luneolo, uel schasterio, magadijs exemptilibus, crenatis, alternans, Magas polyglypha, Zygancter, Armilla, Fibula ([agkter]) crenata, [insertum, superficiarium in marg.] insjtjorum, directum, transuersum]

Ubi subselia sint ualdae propinqua pinnulae alternis disponi

poterunt

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.12v,2; text: E, F, G, A, B, [Sqb] [sqb], C, D, e, # F, b G, # G, b A, [signum] [Sqb] [Sqb], C, # C, b D, # D, b E, I, A, L, P, latius spatium]

Multi ceperant in suis modulationibus transpositiones sonorum adhibere quamuis dissimulent exemplo se [[maero]] meo se id facere septima decima constat his minimis numeris 5/1 ut

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.12v,3; text: 4, 3, [signum], 5, 8, 10, 12, 15, 20, 30, 60]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.12v,4; text: Subductoria Anthyperbata, C, D, E, F, G, a, [[a, G, E, D]], #, b]

Vn tasto uocari fortasse posset [aphorister] uel [aphorisma]. Capotasto Protoristes Potest Dorio tribui haec Synchronia $\frac{4}{5}$ Phrygio [3 [signum]/4 infra lin.] Lydio [3 [signum]/ 3 [signum] infra lin.] Mixolydio. [$\frac{4}{3}$ [signum] infra lin.] uel ut sequitur [-<f.13r>-] [[Critica]]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13r,1; text: Pandura Hypatoides et Mesoides Triadecachorda [Triacaidecachorda ante corr.] cum duplicibus hyperhypatis epicanorijs et hypocanorijs, B [[Sqb] ante corr.], C, D, E, F, G, A, b, #]

In Pandura Enneachorda melius erit magadem separatam facere pro octo chordis laeua tangendis

Melius erit Panduram hanc esse hypatodicam et magnam chordas autem extraordinarias esse hypermesas id est tenoris uoces. quo casu pars dextra operculo subtiliori erit Non opus erit superficiem canonis esse ualde conuexam

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13r,2; text: D, E, F, G, A, [Sqb] [Sqb], C, a, e, Pandura enneachorda mesodica cum XIII fidibus, Lydio, Aolio, Phrygio, Iastio, Dorio, 3 [signum]/3 [signum], 3 [signum], 4, $\frac{4}{3}$ [signum], $\frac{4}{5}$, Subiunctorium pro, hyperhypatis, Manubrium Pandurae enneachordae]

[[in]] quod unicum est et quatuor chordas sustinet grauiiores gradatim dispositas quae sinistro indice carpuntur sub ijs concauitas manubrij obtegitur tabella abiegna quinque alias chordas [[ex]] sinistrorsum habet hannionia diatesia chorda subiecta tabella acerna. Possent aliae quatuor chordae intra uacuum aptari quae pollice ueruculis adpresso pulsantur huius uertex erit talis [signum]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13r,3; text: A, B, C, D, $\frac{625}{25}$, 600, 24, 10, E, F, $\frac{25}{24}$, 576]

Sicut se habet linea A B ad lineam C D (proportionem enim habet $\frac{25}{24}$) Ita earum differentia (quae est linea F B 25) ad differentiam lineae C D et lineae C E quae est 24 [Doni, Aduersaria Musica K P, f.13r,4; text: 625 [225 ante corr.], 600, 576, differentia 25, 24]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13r,5; text: Dispositio magadum, unicum magadium, anulatum duobus chordis inseruiet, C, D, E, f, F, G, A, [Sqb] [Sqb], Interiores, exteriores]

Si inferna magas fungatur officia subiunctorij poterunt

iugamenta totam latitudinem canonis amplecti

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13r,6; text: Pars posterior manubrij]

chordae interiores poterunt esse aerae]

[-<f.13v>-] Simeon Thessalonicensis hypopsalma explicat quod [kata stikhon] psalmis interijcitur

Qui quintam partem concentui Violonorum addunt in Graue ut in Lotharingia uidentur Hypodorium Tonum Dorio adijcere

Dorius contemperat cum Phrygium per Senariam minorem id est contemperando unisone chordas Dorij [Dorio ante corr.] quae sub Phrygio Senaria minore distant in eadem Harmonia ut

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13v,1; text: Phrygius, Dorius, C, B, F, G. b E, b G, b A, E, D, A, [Sqb] [Sqb], G, B, C]

Hypolydius uero cum Phrygio contemperatur per Tritonum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13v,2; text: Phrygius, Hypolydius, [Sqb] [Sqb], E, # C, D, # F, G, A, F, B, G, b A, C, b D, b E, chelonidis Italicae, g, d, # f, [sqb], Temperatura Tiorbae, 1, Hispanicae, Pectidis hexachordae, 3, a, tetrachordae, 4, c]

L' accordo dell' Arcimandora Triarmonica si può fare di 8 [9 ante corr.] corde semplici per tuono cioè 4 tastate et [[cinque no]] [altrettanti contrabassi corr. supra lin.]. Et perche li 4 contrabassi non superino l' altre si possono pare poco più lunghi così

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.13v,3; text: D, E, F, G, A, a, #c]

[-<f.14r>-] Onomasticum

Temperatura quinque fidium quadrifariam uariari potest et qutuor Harmonijs in organis aptari exempli gratia

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14r,1; text: hypolydius, Dorius, Phrygius, Lydius, F, A, C, f, b, E, G, a, D, g, F, 3, 4, 5, 3 [2 ante corr.], [signa]]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14r,2; text: Temperatura Lyrae alternae, A, [Sqb], C, D, E, G, [sqb], d, e, # f, e, g, [Sqb] [Sqb], F, a, Sambuca Fastigiata monosticha cum duplici Systemate, Lyra [trithekastos] uel Hecastotritaea]

Haec consonantia in testudine [[secundum]] diagrammate Gallico notata falsa uideretur [Doni, Aduersaria Musica K P, f.14r,3; text: d, g, f]

quae uidetur haec

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14r,4]

In organo quod dicitur Harpilucto in libro Aduersariorum O cubitus potest fieri uacuis. Tria uero Systemata possunt remoueri inuicem ditono uidelicet Hyperastium, Dorium et Lydium. Solum tamen Hypoiastium habebit Hyperhypatas, nisi subductorium adhibeatur Lydium habere poterit fides aereas

Poterit etiam adhiberi Hypophrygium loco Hypoiastij. Poterit etiam hoc organum concinnari ex tribus mandora in acuto ex 4 fidibus nerueis. Cithara uulgarj ex quinque chordis aereis. Liuto ex 6 fidibus nerueis cum hyperhypatis uel in medio chelonide Hispanica

[-<f.14v>-] Potest aliqua species citharae amphichordae fieri in qua utraque series per ternarias disponatur sed ita ut alternatim integra series gradiatur qua ratione cum agogae continuae fient anternantibu pollicibus opus fuerit cum interualla hyperbata seu plocae utrauis manu fieri poterunt

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14v,1; text: a, #sqb], c, d, e, f, g]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14v,2; text: Lyra globosa disticha antipsaltica]

Echei concauitas aerea esse poterit operculum abaeagnum chordae aerae Poterit pulsari duobus pectinibus quarum alter senariam habeat diuisam alter quinariam

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14v,3; text: dextra manus, sinistra]

Vtile est hoc organum ad seruandos contrarios motus partium

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14v,4; text: E, F, G, A, [Sqb] [Sqb], C, D, e, f, a, g, d, c, [sqb]]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14v,5; text: Psalterium trilaterum scilicet [orthiotripleuron] scilicet [triegkhordon, C, c c]]

In anteriori et angustiori latere tendi possunt octo uel nouem hyperhypatae praelongae quae ab altero fidicine plectro pulsantur qui laeua subductorium moueat Pandura Panarmonia potest sic notari secundum ueterem morem

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14v,6; text: A, [Sqb] [Sqb], C, D, E, F, [signa]]

Temperatura testudinis cum diagrammate Gallico

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.14v,7; text: a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, C, b D, D, b E, E, F, # F, G, b A, B, [Sqb] [Sqb], C, 16/15, 25/24]

[<f.15r>-] De praestantia musicae ueteris

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.15r,1; text: C, D, E, F, G, b A, A, B, [Sqb] [Sqb], c, b d, d, b e, e, f, b g, g, b a, a, b, [sqb], # d, # f, 16/15, 25/24, h, i, k, l, m, n, o, p]

In chitarra Hispanica [[tact]] semitonium d e uel 3, 4 uidetur esse maius licet in Systemate musico respondeat minori

Subductorium Eutydromum et Plagiodromum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.15r,2; text: Cithara diharmonia uel Triharmonia, A, E, F, G, A, [sqb], C, D, F, dextra pars, sinistra, e, f, g, a, [sqb], c, d, e]

Potest etiam habere quatuor chordotona bina utrinque ita ut dextrorsum sint partes acutiores Systematis utriusque Dorij et Phyrigij laeuorsum grauiore Instrumentum A est latius deorsum quam superne: citra Instrumentum B est latius superne

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.15r,3; text: Psalterium codonophorum [[seu]], B, a]

a a sunt codonisci utrinque appensi qui ad sonitum chordarum consonantur

A est echeum in quo subter ligatae sunt [[in]] fides ut in harpa tonum uero organicum echeum fieri potest. Echeum uero superius potest in modum coronae Imperatoriae seu Ducalis fieri et Psalterium Augustale seu Regale uel Ducale inde uocari

In organo C Barypsaltes uocari potest qui anteriores super hypatas is sinistra uti poterit instrumento aliquo ut

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.15r,4]

quo fides super duobus tactibus firmiter adprimat
Potest etiam fieri sine codoniscis et uocari Vmbrellatum
Possunt lamellae triangulares loco tintinnabulorum suspendi in quibus chordarum notae
pongantur
In organo C tabella c c poni poterit propter tactus fidicen uero stans pulsare debbit tabula
uocari poterit [epalxis] Melius erit demere hanc tabellam et [to kytos] amplius face<re>
[-<f.15v>-] [signum] Polyplectrum Triarmonicum cum parembolis Vallense (Dichordum
scilicet cum unisonis
Polyplectrum Tetrarmonium
Polyplectrum Tetrarmonium
Polyplectrum Pentarmonium
Polyplectrum Hexarmonium (cum parembolis et sine his)
Polyplectrum Mixarmonium [[hepteres]] ex pentemorijs penteres
Polyplectrum Diharmonium orthium ci[th]aroides
Polyplectrum Pyramidoides amphichordum [apostegason]
Polyplectrum amphicrotum uel antipsalticum, uel bipartitum
Polyplectrum sine unisonis
Physaulus Panarmonius
Polyplectrum quadripartitum
Polyplectrum orthium [[trilaterum paracatastegon [diprosopon], [apostegaston]]
[[neurohordon] corr. supra lin.]
[signum] Polyplectrum Mixarmonium ex pentamorijs hepteres
[signum] Polyplectrum Diarmonium cum parembolis Columnense (Dichordum scilicet
cum unisonis
[signum] Lyra Barberina [amphikhordos]
Amphichordum fastigiatum dizygum
Amphichordum sine fastigio plagiozygum
Lyra oualis
Lyra [arkhaioeides] cum magade polyglypha
Cithara sambucoides uel Citharosambuca cum chordotono obliquo et magadijs anulatis
Lyra miscella cum hyperhypatis anulatis
Lyra miscella cum hyperhypatis et subductorio crenato
Lyra [arkhaioeides] cum duobus subductoribus pensilibus
Amphichordum dizygum (sine fastigio)
Lyra [[[arkhaioeides]]] [Delphica corr. supra lin.] cum subductorijs subalternis inferne
Lyra globosa disticha antipsaltica
Lyromagadis cum canone ductili habente magadia fiza alterna
Polyplectrum Diharmonium cum parembolis Monochordum scilicet sine unisonis
Cithara lunata cum duplici Systemate
chenocithara
Cithara Veneta seu Cidaris
Citharopsalterium
Testudo clibanoides
[-<f.16r>-] [[Nomenclator ueterum scriptorum musicae]]
[signum] Barbitus tricubitus, Triharmonius
Cithara cum magade polytreta
Lyrobarbitus uel Lyrophorminx
Testudo gradata Triarmonia cum scapo uacuo

Barbitus deleosymphonus [dileosymphonus ante corr.], cum scapo uacuo et duplicibus
 hyperhypatis
 Barbitopandura octochorda Diharmonia teleosymphona
 [Testudo aerea (sambucea) in marg.]
 Lyra ceramoides triarmonia
 chelonis cerasphora triarmonia
 Cithara miscella chalcochorda cum duplicibus hyperhypatis (Archicetera)
 Testudo tricubita triarmonia (Arcimandora)
 [Testudo bicubita teleosymphona disdyodecachordos infra lin.]
 Testudo [amphistenos] tricubita, triarmonia (chitarrone)
 Amphisambuca
 Lyra [trithekatos]
 Dichelys
 Sambuca epitrapezios
 Psalterium trilaterum
 Trigonum
 Sambuca disticha cum magadijs anulatis
 Magadis antipsaltica cum duplici systemate et
 Miliarium alatum
 Lituocithara
 Psalterium Distichum Diharmonium
 Psalterium Distichum Triharmonium
 Psalterium tetrastichum Tetraharmonium
 Sambuca fasigiata monosticha cum duplici Systemate
 Psalterium vmbrellatum
 Psalterium codonophorium
 Cithara Diharmonia uel Triharmonia
 Psalterium sambucoides amphichordum
 [signum] Pandurium diharmonium Violino Diarmonico
 [signum] Pandurae diharmonicae teleosymphonae
 Pandurae isochordae teleosymphonae polyharmoniae
 Pandurae peltoides
 Pandura cuneata
 Lyropandura holostraca octachorda
 Ancile
 Lyra Nouantiqua uel Neolyra Ceratophora
 Pandurium paroxynomenon
 [-<f.16v>-] Lyropandura disticha
 Pandura diharmonia cum fidibus hypocanorijs
 Sambuca inuersa (dicytos epitrapezios disticha) cum pandura
 Lyropsalterium epitrapezium
 Neolyra mixarmoniam cum hyperhypatis hypocanorijs
 Pandura Cymboides
 [signum] Pandura Panarmoia cum V temperaturis Hypatodica
 Lyropandura cum canone conojdes [coniades, ante corr.] [[polyharmonia]] [uersatili corr.
 supra lin.] triharmonio, uel tripertito
 Lyropandura cum canone ductili diharmonio [diharmonia ante corr.] habente magadia
 alternatim [inserta supra lin.]
 Lyropandura cum [[duobus iugis altero immobili altero mobili cum supercilio]] [canone
 argyromisto et zygantere corr. supra lin.]

Neolyra cum Physaulo pedaneo
Sambuca disticha trjcytos [tretytos ante corr.] cum pandura. Diorganum uel organum
compositum
Sambuca inuersa cum pandura
Tripus Pythagorae Zacynthij
Tripus Strongylocytus
[signum] Helicomagadis
Scabillus
Aulosyrinx
Sistrum polycrotum
Testudo bicubita cum unico canone
Testudo pertusa disticha

[-<f.17r>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.17r,1; text: Sambuca epitrapezios [[cum
magadijs anulatis, uel]] cum subductorio Euthydromo cum magadijs exemptilibus. Arpa
colcata]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17r,2; text: Neolyra cum hyperhypatis (Mixarmonia)
hypocanorijs]

Scapus est uacuuus et retro patulus
[[Ceterum]] uero pars contra retro clausa antrorsum aperta
Hyperhypata habent superne magadia anulata
Cubitus huius Lyrae potest sic fieri

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17r,3]

Dichelis cum subductorio plagiodyromo

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17r,4]

In hoc organo suspendi possunt tintinnabula in summa parte inter duo iuga. Pulsatur hoc
organum duobus manibus altrinsecus
[petta] [[pettia] ante corr.] uidetur dici posse una tastatura et [pessos] taxillus

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17r,5; text: Arculus pectinatus uel cuspidatus]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17r,6; text: Lyra Nouantiqua cum XII hyperhypatis, a]

Hyperhypata sic disponi poterunt

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17r,7; text: F b G, b A, B [[sqb] ante corr.], G, A, [Sqb]
[Sqb], C, # F, # G, # C, # D]

nisi hypagogia adhibeantur anfractus a a possunt aperiles

fieri ut intera alueum appendantur tintinnabula uel fides
[-<f.17v>-] Rocco Rodio Regole di Musica
Sebastiani Verdungi Musurgia

Scipio Cerretus in sua Practica Musica multas habet ineptias. In his ait Plutarchum dicere Aristoxenum esse inuentorem generis chromatici colligens ex ijs uerbis Traditur etiam ab Aristoxeno inuentorem Enharmonij generis Olypnum fuisse et caetera Chordas Enarmonij generis sic ponit

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17v,1]

Tradunt aliqui hanc regulam cum metasymphoniasmus fit ad consonantias maiores Partem superiorem debere ascendere: descendere uero cum transitur ad consonantias minores. In parte enim inferiori contrarium fieri debere Idem Cerretus Genus Enarmonicum dictum putat id est Sine Armonia putans En significare In fine Eius generis tres omnes species (interualla ait) Comma Duo Commata 1. diesim minorem Tria Commata idest diesim maiorem [signum] chitarra Italiana uocat Bordelletto alla Italiana e chitarra di 7 chorde benche habbia 4 ordini

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17v,1; text: Processus consonantiarum [[ex omnibus]] [totum ex corr. supra lin.] Diapason et Diapente, 5, 8]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.17v,2; text: Lyropandura disticha cum magade lata anulata et canone breuissimo]

[-<f.18r>-] Potest Polyplectrum [[heptarmonium sic fieri]] [[[Pentar corr. supra lin.]]] Triharmonium sic fieri cum uocibus mistis

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.18r,1; text: [[Lidio, Eolio, Frigio, Dorio, Ipolidio], D, E, F, G, A, [signa], Vel sic cum uocibus mistis, b, #]], Iastium, Dorio, uoci miste, Ipolidio, b E, # F, b A, B, [signa], Henarmonium sic, D, E, F, G, # D, [signum] E, Eolio, Frigio, Iastio]

Voci miste possunt uocari Paremboles uel parembolici taxilli [parembolikai pessi]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.18r,2; text: [[[Decimae Quintae [[<. >]] nona]] [Nonae 9/4 corr. supra lin.] maioris ratio Harmonice mediata, 9, 4, C, d, [[4]], 117 [[99]], 72 [36 ante corr.], 45 [63 ante corr.], differentia, 20 [24 ante corr.], 52 [22 ante corr.] 9/2, c [signum], d, decimae sextae, 9, 2, 99, 36, 63, 14, 22, communi mensura, 11, 7.]

Ratio ad minimos numeros reducta (99/36) est 11/4 a qua si dupla detrahatur remanet 11/8 id est sesquitercia 4/3 aucta ratione sesquitricesimasecunda 33/32. Itaque haec medietas [media ante corr.] notari post his tribus chordis C, # f, d

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.18r,3; text: Canon ductilis cum magadijs alternatim insertis, G, b G, # F, F, E, temperatura per quartam, uersatilis tripertitus, [[temperatura per ternarias]]]

[-<f.18v>-] Canonis uersatili conuenit temperatura Dia Tetrachordon cum V fidibus et mutationes specierum non Tonorum ut

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.18v,1; text: E, A, [Sqb], e, a, 25/24, 16/15, 10/9]

Si uero mutationes Tonorum simul facere uelimus poterimus organum 8 fidibus instruere ut quaternae uni Tono totidem alteri Tono deseruiant. Quod si nimium locum 8 fides occupent poterunt sex apponi ternae in singulis Tonis hac temperatura per quinarias A E [sqb] utrobique sumpta tunc enim [[A <E>]] tres chordae tono altiores erunt in Phrygio quam in Dorio

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.18v,2]

Potest fortasse huiusmodi Canon uersatilis totus ab [[imo ad]] summo ad imum circumoperire circellis paulatim decrescentibus ut [[termin]] Finitiones phthongorum per minima et fere insensilia interualla fiant ut in Violino. Sed quoniam superfluum erit uersari fieri poterit hemiconicus uel forma communi Conueniet huiusmodi superficies Pandurio diharmonio et ex filis argenteis compingi poterit. Verum fortasse melius erit in Pandurio ex filis mediocri crassitie et perpetuo aequalibus fieri Huiusmodi Canon filis argenteis obtectus uocari poterit [argyromitos] Canon eboratus [[Coperto d' auo]] Tastiera coperta d' auorio Singulae tres Partitionides sex Diamerismi Canonis conici tripartiti poterunt continere binas Armonias exempli gratia prima Diatonicum Syntonum et chromaticum Syntonum secunda Diatonicum aequabile et [[Dia]] chromaticum Finitiones phthongorum fieri possunt ex uirgulis ebeni insertis canoni qui ex ligno albo esse poterit

Cum Canon uersatilis requirat Ponticulum ualde conuexum opus organum esse ualde crassum ut cum genibus tenetur arculus ijs non impingat In Lyropandora cum iugo stabili habere potest iugum alterum quod deprimi et attolli possit et chordas adprimere canoni circa duo iugamenta quorum alterum [[Tonum attol]] Harmoniam attollat tono alterum semitono. Huiusmodi iugum mobile decurret per crenas utriusque cornu atque introrsus scaber erit sex fili quibusdam aereis obtectus ut chordas firmiter continent. Superficies canonis poterit tota obtegi filis argenteis ut uoces arbitrariae sint sicut in uiolino

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.18v,3; text: Lyropandura cum Canone argyromito et Zyganctere , a, b, c, d]

c c est iugum mobile. d d iugum stabile a situs semitonij ubi est primum iugumentum. b situs toni et secundi iugumenti. Amplitudo huius organi mediocris esse debet ne interstitia phthongorum sint nimis magna Si duae tantum harmoniae adhibeantur et superficies canonis eburna sit uel etiam ex argenteis filis poterunt finitiones phthongorum lineis duorum colorum discriminari puta licijs sericeis partim rubris partim nigris [-<f.19r>-] [[[zygagkhther]]] [[zygagkter], uel [zygoegas] corr. supra lin.] uocari potest iugum mobile quod chordas constringit [perones] est organum musicum Suida

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.19r,1]

Ribecchino tondo col manico che gira Pandurium teres cum canone uersatili et diuiso (conoides [kylindroeides] Qui ascaulo subalato canere uolunt prius praexerceri solent in tibijs iugatis seu duplicibus

Claudius natione Gallus Romae ascaulos facit et eorum lingulae quas facit quarum singulas ternis Iulij uendit quoniam ex multis quas facit paucae idoneae euadunt
Ex Artusij Arte Contrapuncti
Credit a nemine hactenus Chromaticum et Enarmonicum intellectum fuisse aut ad praxim redactum
Dice che adhuc sub iudice lis est circa qual specie di Diatonico hoggi s' adoperi
Haec interualla quoniam mediata sunt uocant Interualli Diastematici

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.19r,2]

Haec uocant Interualli Sistematici

Doni, Aduersaria Musica K P, f.19r,3]

Ottomarus Luscinius neque Ptolomaeum neque alios musicos antiquos tractasse de consonantijs imperfectis quoniam hoc ad Practico pertinere crediderunt
Negat (Artusius) ab unisono ad [[Diapente et]] Diatessaron ditonum transeundum esse quod sit metasympthoniasums asper
Ait Tritonum uulgariter dictum a Graecis uocari tetraphoniam aut Tetrachordum maius [-<f.19v>-] Temperatura perfecta [dia tetrachordon] optime conuenit testudini tricubitae nam eadem [[clau]] chordae systematis [[fi]] [[tribus]] ubique usurpari poterunt uariatione [quariatione ante corr.] facta in tactibus et 4 diesibus C # D # F # G <#> et Hypolydio: duobus # C # F in Phrygio: modo tamen Systema Phrygij altius sit tono quam Dorium. Hypolydium remissius Semitonio

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.19v,1; text: Phrygius, Dorius, Hypolydus, G, A, [Sqb] [Sqb], E, a, b, F, [sqb], [Sqb] [Sqb] [signum], #, d, E, D, # F, # G, 16/15. 24/25, D #, [signa], Semaographia organica Dorij, 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Probabile est apud antiquos in concentibus Chromaticis et Enarmonijs hoc seruatum fuisse ut duae Diapason non iterarentur duae Diapente uero iterari possent. Item Diatessaron usurparentur sed in propinquis tantum interuallis. Et hoc non in bicinijs Potest superiori temperaturae addi alius neruus superne idest [sqb] uel alius inferne E. Sed fortasse commodior erit haec

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.19v,2; text: A, D, G, a, d]

quae tribus chordis grauioribus conuenit cum temperatura Tiorbae
In ea temperaturae specie in qua schasteriorum ope iugamenta ultro citroque duci possunt utile erit mediam longitudinem canonis crebris foraminibus terebrare in quibus cuspidulae capitatae infigantur ultra quas iugamenta extendi nequeant
[Doni, Aduersaria Musica K P, f.19v,3]

[-<f.20r-] Institutionum Musicarum Diasceue musica. Diacosmus musicus
Artusius ait chordas argenteas sonum reddere obtusum. Aurum hispanicum quod durius sit meliorem sonum reddere [redderet ante corr.] quam Venetum et in Cithara uulgari sonum reddere ualde suauem
Lingua dritta si percuote ne denti. Dice Tere, tere, tere
Lingua riuersa [o di gorgia add. supra lin.] si percuote nel palato et è la più eccellente
[Doni, Aduersaria Musica K P, f.20r,1; text: ler, der, ter]

Terza lingua si batte tra il palato et i denti Dice Teche, Teche.

Altre lingue meno principali

Prima Te, Te, Te

Seconda De, de, de

Iastia Harmonia commode pulsari in Viola et eiusmodi organa sunt enim ibi naturaliter hae uoces b, b E, b A, b D, b G, et incidunt in primum et secundum tactum

Polyplectrum species parum utiles

1 Quello che ha altrettanti tasti neri quanti i bianchi cioè uno tra E et F et fra [sqb] et cetera

2 Quello che ha alcuni neri spezzati in due et altri in tre

3 Quello che ha molte tastature senza la diuersità de Tuoni come quello di Don Nicola

4 Quello che ha tutti i bianchi o la maggior' parte diuisi in due al pari

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.20r,2; text: [khorothesia] Temperatura anisochorda superne, inferne, E, G, F, C, # F, b A, B, C, # C, [sqb], A, D, #]

[-<f.20v>-] In Tiorba tricubita quae sex chordas praecipuas in ijsdem habent clauibus recte conuenit Hypolydium Systema tres tantum habere hyperhypatas nam eae fides cum sint iuxta marginem aluei mjnorem sonum reddunt

In ea uero cubitus habet aequales aequatur magis [[uel]] sonoritas nam breuitas [[cubiti pf]] chordarum Phrygiarum super alueo compensatur situi eius nam hyperhypatae plus aluei occupant

Duplex fieri potest coaptatio Harmoniarum in Lyra uulgari prima Doriae Iastiae Phrygiae. Secunda Doriae Phrygiae Hypolydiae

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.20v,1; text: Iastius, Dorius, Phrygius, Hypolydus uel Lydus]

Hic notandum praecipue est phthongos qui sunt circa intersectiones circulorum recte incurrere in ea loca [[ubi]] sunt enim communes duorum Tonorum

Possunt etiam ad pauciores reduci sic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.20v,2; text: Dorius, Phrygius, Hypolydus]

Quod si quatuor harmoniae assumantur 20 chordae erunt necessariae

Aduertendum etiam est terminationes inferiorum chordarum non eas esse quas oporteret

Exempli gratia Dorius incipit inferius ab F Phrygius ab A et caetera

Rectius sic notabuntur fortasse

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.20r,3; text: Iastius, Dorius, Phrygius, Hypolydus]

Possunt etiam usurpari duae aliae temperaturae prima ascensus diatessaron et descensus ternariae secunda per [ta] diapason harmonice diuisa successiue sic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.20v,4]

Verum prior temperatura aptior uidetur Tiorbae nam cum Agogae faciendae erunt prima chorda pollice pulsabitur tertia indice quinta digito medio rursus secunda pollice quarta indice sexta digito medio. Caeterum [E ante corr.] omnes hae decem chordae uidentur necessariae

[-<f.21r>-] [[Quaestiones musicarum]]

huic temperatae quae alioquin percommoda erit Tiorbae nam cum pauci tactus
adhibendi sint poterunt [[satis]] [longius corr. supra lin.] in uicem remoueri et fides
longiores poni

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21r,1; text: Alia temperatura utili duobus Tonis in uiola
canendis [[uel potius sic iugamenta disponantur]], [Sqb] [Sqb], E, [signum], # C, # F,
[sqb], C, F, b, D, G, C, # C, # F, # A, # C, d, A, [[[Sqb] [Sqb], E, [signum], # C, # F,
[sqb], C, F, b, D, G, C, # C, # , [sqb]]]]

Potest inferne addi chorda A

Si Viola sit breuior poterit ei aptari harmonia Violoni duarum quinarium

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21r,2; text: Phrygius, Dorius, A, E, [sqb], [Sqb] [Sqb],
G, D, A, # F, # C, #, G]

Potest addi Hypolydius si octochordum sit

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21r,3; text: Hypolydius, F, B, # D, # G, A, E, # A, # F]

[[[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21r,4; text: Iastius, A, E, [sqb], b, F, b, # F. [Sqb]
[Sqb], C, B, # C, G, c, # c, # a, d, # d, # G, # C, e, a, D, Dorius]]]

[[Vtilior erit haec harmonia si Iastio tribuatur alia species quam Dorio]]

Si in temperatura per quaternariam ascendentem et ternariam descendentem nolemus
mutationem harmoniae fieri necesse erit tritonum F [sqb] pro quaternaria usurpari
Temperatura quae sequitur potest apte usurpari in ijs organis quae superne [inferne ante
corr.] paucis tactibus sinistra palpantur dextro uero [[plectro]] [digitis corr. supra lin.]
ternatim fere feriuntur dupliciter uel cum canone ductili ut modo subsit chordis
naturalibus modo bemollatis uel cum zyganctere ut eadem chordae nunc naturales
habeant phthongos nunc b mollatos nunc diesatos

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21r,1; text: Temperatura diatessaron ascendens diatrion
descendens]

[-<f.21v>-] Si zygancter usurpetur debet esse angulatus ut in [[quibusdam chordis]]
quosdam neruos semituono minori acuat; quosdam maiori uidelicet

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21v,1; text: F, B, C, A, D, [sqb], E, b G, #, b E, # F]

[[Verum in hac]]

[[[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21v,2]]

Verum in hac temperatura [[melius cadet]] aptior erit zygancter directus ut tota harmonia
semitonio minori uel maiori simul immutetur. Quod si speciem Iastij puram seruare
uelimus opus erit [a add. supra lin.] zyganctere non calcari chordam F sed alias omnes
etiam C. sin autem speciem Hypolydij integram seruare uelimus opus erit zyganctere
eamdem chordam duobus Semitonij minoribus intendi Verum opus erit in formanda
Iastia harmonia chordam B a zyganctere proprio loco tangi ut in Hypolydia F exempli
gratia

Verum pro plectro aptior erit temperatura per ternarias quia commode ubique pulsari poterunt ternae chordae

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21v,3; text: A, C, E, B, D, F, a, c, 3, [signa], 4, 0, i, 2, F, C, A, # C, # F, b D, B]

Totidem hyperhypatae addi poterunt inferius uel septem
Sed rectius uidetur ubique ternarias acutum uersus continuare sic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21v,4; text: A, C, E, G, [sqb], d, f, a [signum], D [signum], A, e, b E, b E, f [signum], # f, g, C [signum], a, G, d, d [signum], 16/15, 9/8, 10/9, F, 21/20, 8/7]

Alia dispositio et

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.21v,5; text: A, [sqb], C, D, G, [sqb] [Sqb], C, 10/9, 9/8, 4/3, 16/15, E, 5/4, 6/5]
[-<f.22r>-] [[De Instrumentis musicis]] [[De tibijs]]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.22r,1; text: Psalterium sambucoides amphichordum chalcichordum holocyton]

Huic instrumento aptari possunt tam chordae nerueae quam aereae. Magnam autem habet commoditatem pulsandi partim enim inferne inniti potest menseae uel sellae partim superne circa curuaturam humero sinistro aptari potest.
Psalterium Ascanij Sillani uocari poterat Psalterium septichordes epitrapezium
Psalterium sambucoides dicyton neruochordum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.22r,3; text: Phorminx Tusca, ansa, quae humero sinistro aptatur, a, b]

In secundo organo possunt ab alueo a appendi bracteolae b quae impulsu aeris a chordis motis uibrent et susurrum quemdam ciant fiet enim ex aere tenues laminas ducto Sed propter sympathiam melius erit hoc esse chalcichordum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.22r,4; text: Tripus Pythagorae Zacynthij]

Echeum siue Lebes corius Meta uacua cubiti, ancones 3 Basis

Fieri potest etiam stabilis ut a tribus pulsetur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.22r,5; text: Lyra enneachorda hypopselapha]

Superne sunt duae uel tres hypomagades quae a leuae digitis impulsae uarias terminationes faciunt remissis enim digitis schasteriorum ope sponte redeunt et fides liberas relinquunt

Tres chordae simul hic tangi possunt sed melius erit particulatim impelli sub tres ut uariae consonantiae simul fiant ut exempli gratia faciunt litterae chitarrae hispanicae. utilis erit haec dispositio ijs qui laeuam habent mutilam

[-<f.22v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.22v,1; text: Testudo disticha, F, G, A, D, C, E, Magas obliqua anulata quae deseruit polyplectro quadripartito, Potest hic canon bifariam diuidi ut pars dextra altiuscula sit]

Experiuntur melopoei magnam difficultatem in modulandis uernaculis carminibus cum licet [[us]] isosyllabi sint non sunt tamen isotoni non enim licet in fugis eadem loca syllabarum nunc contrahere nunc producere quod eiusmodi uersus facere cogunt [Doni, Aduersaria Musica K P, f.22v,2; text: Physaulus Trilater uel Pyramidoides [[cum]] Triarmonius, Dorius Aureus, Lydius plumbeus, Phrygius aereus]

Intus relinqui potest locus concauus quo artifex interne subiens fistulas concinnare possit Princeps Venusinus quaedam Semitonia in Violis et testudine bipertita habebat Potest fieri organum Anemochordum simile clauichordo orthio quod uento seu follibus ad id factis oblique admoueatur: ita ut cum taxillorum ope quaedam plectra ut in surdinis chordis admoueantur eae chordae uento impulsae resonent et tonum uariant

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.22v,3; text: Polyplectrum quadripartitum Tetrarmonium, Phrygius, Hypolydius, Dorius, Iastius]

Potest hoc organum tribus diapason in singulis Harmonijs tantum instrui et chordis aequalibus mediocris crassitudine ita ut singulae binos phthongos in totidem segmentis reddant. Quare grauissima chorda (uidelicet prima Hypolydij) et acutissima (uidelicet ultima Phrygij) habere debebunt Trisdiapason [Disdiapason ante corr.] Trihemitonij

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.22v,4; text: Sambuca inuersa cum pandura, a, b, c, d]

Huius psalterij pars ab a ad b est duplici tabula obtecta quarum superior ponitur ne brachia psallentium chordas confricent Pars a b ad c est simplici tabula aluei clausa Pars reliqua est aperta ut sambucistes utrumque ordinem peruadere possit

[-<f.23r>-] De Prosodijis seu Accentibus

In superiori polyplectro quadripartito segmentis breuioribus supponentur palmulae longiores ut propius medium chordae feriantur et subsilia firmiores pennulas habere debebunt

In ijs locis ubi [ratae add. supra lin.] proportiones duobus sementis non respondebunt poterit ponticulum duplicem habere aciem ut

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23r,1]

Verum filum aereum uel quod simile imponi ei oportebit quod chordas premat uel certe ponticulum pensilis imponi

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23r,2; text: a, b]

Melius erit magas stabilis huiusmodi formae a quam acuminatae b ne cylindrus chordas calcet super ipsam aciem magadis quod sonitui non nihil officit

[[cho]] super polyplectro quadripartito extendi possunt omnes chordae [isopakheis] et ad unisonum temperari uel certe singulis diapason uel Diapente ut artifices faciunt deinde cylindro super magadem stabilem imposito et adpresso earum sonitus terminare deinde ubi opus erit magadia [[pr]] mobilia [[in singulis]] (quae singulis adsunt iuxta clauos) producere

Interualla melius supplebunt [[per ipsa]] ipsamet magade stabili quam [[sunt]] magadijs mobilibus propterea opus erit eam ex duobus segmentis in longum coagmentari ita ut utrumque in totidem puncta quod sunt chordae diuidantur eaque ultro citroque duci

possint moueantur uero singula supra basim agglutinatam tabulae atque ubi opus erit (uidelicet iuxta segmenta breuia ubi subsilia uicina sunt) singula ueruculis trauersis infigantur ne ictu pianae attollantur fides

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23r,3; text: Magadis augmentata [dikhelos]]

Haec dispositio aptior erit

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23r,4; text: D, G, C, f, b E, b A, # d, # f, g, d, a, A, E, F, # F, [signum]]

quam haec

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23r,4; text: D, G, C, f, a, E]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23r,5; text: Pandura dicephala seu biceps seu bicubita diharmonia octochorda]

haec conuenit harmoniae [signum] superius positae cubiti subter sunt uacui et alias habent chordas Temperatura poterit fieri per tria diatessaron ut supra ponticulus est parum connexus sic [sec ante corr.] fides sunt ualde distantes Potest hoc organum fieri amphichordum cum 4 cubitis uel tricubitum [[cum hac temperatura in]]

[-<f.23v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,1; text: Testudo bicubita cum unico canone, a, b, c]

Habet ternos episphincteres id est qui dilatari possunt a, b, c Anthypatae longiores Hypolydio et Dorio Tono deseruiunt et ex intestinis sunt breuiores aerae Phrygio et Iastio Poterit etiam catenula cum uncino officium episphincteris facere

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,2]

Possunt tres species chordarum sic disponi ita ut series media humilior sit [Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,3]

Hoc spatium potest cum uacuo aluei coniungi

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,4; text: [[Episphincter]], Armilla, cuneolus]

Pro cuneolo potest aptari sub canone schasterium hac forma

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,5]

uel hac

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,6]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,7; text: Testudo cardioides tricanonias]

Hic medius canon fides habet gradatim dispositas ut Pandura Panarmonia reliquae duo saltem

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,8; text: Hyposphincter]

Citharopandura Cardioides

Commodissima uidetur fore huiusmodi temperatura pro testudine bicubita mesocanonica in qua sex chordae canoni insistent ex quibus G et g longiores sint et magadijs anulatis contrahi possint loco epispincteris ac nihilominus temperatura sit perfecta

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,9; text: G, g, A, [sqb], E, e, B, C, F, b, c, f, #, # c, # f, D, d]

Vsus harum chordarum [[ho]] [a a parte corr. supra lin.] sic ostendi potest uolo has consonantias facere

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,10; text: [sqb], E, g]

sumo totam longitudinem illius chordae uolo hanc

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,11; text: E, a, # c]

sumo eandem chordam iuxta commune supercilium. Hyperhypatae hae quatuor sufficient

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,12; text: D, E, F, G]

[[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,13; text: Ascarocithara [Ascarolyra ante corr.] uel Ascaromagadis]

Sinistra uersabitur rotula dextra fides magadulis pulsabitur

Potest et duplex Ascaromagadis fieri in qua duo sunt Systemata utraque manu pulsanda in medio Ascarus pede uersatili et inter genua teneatur

Sed melius erit fortasse chordas ascari breuiiores esse quam magadidis quare inferius manubrium tantum apparebit

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.23v,14]

[[De ratione modulandorum carminum Latinorum]]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.24r,1]

Cithara uetus haec multifariam rdinari potest. i. heterochorda tantum et sine zyganctere 19 fidibus quantum fieri poterit crassis et contextis. 2. cum zyngactere quod harmoniam uno et duobus semitonijis intendi possit. Tertio amphichorda undenis [quindenise ante corr.] [[utrinque]] uel duodenise utrinque chordis quae unum Systema conficiunt ita tamen ut antrosum crassiores sint et tabula firmior retrorsum tenuiores et tabula debilior. cum duplici zyganctere [[erit]] et magade [[alteri]] uersus alteram partem sita ut chordae breuiiores sint

Omnibus autem his modis magas erit latior et plana et mobiles chordae [[anatis]] magadijs singulis anulatis instructae. Stabiles uero inferius super crepidine magadis applicabantur. Aptius erit hypagogium uenatum quamzyganctere

Amphichordum sine fastigio siue Lyra amphichorda cum duobus iugis decussatis potest fieri altera maior in qua iuga obliqua minus obliquentur nulli autem sint canones, sed ancones tensi uacui sint usque ad infimam regionem iugorum exteriorj [exteriore ante corr.] latere sint 8 uel 9 nerui crassiores et satis contenti qui plectro pulsantur interiori 15 qui sinistra manu idem Systema acutum uersus continuantes. Vtrobique autem singula sint subductoria. Vel poterint iuga obliqua detrahi et tantum transuersa relinqui Apte pulsari poterit hoc organum a fidicine altius sedente circa superiorem regionem plectro et sinistrae digitis: propter chordarum longitudinem
Potest dextro pollice inseri anulum cum suppressorio ut post neruum plectro pulsatum is consilescat

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.24r,2; text: a, plectrum, b, suppressorium]

Si pandura fit tricubica poterit applicari tribus tonis Dorio, hypolydio, Iastio ita ut [[extremi duo]] solo Tono differant non modo sed temperatura sit haec in omnibus sed singuli diuersam speciem habeant

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.24r,3; text: Dorius, Ipolydius, Iastius, A, E, [sqb], [signa]]

[-<f.24v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.24v,1; text: Calamosicyomagadis, calamosambuca, Aulosyrinx, A, [sqb], C, D, E, F, G, a, B, foramen tegitur pollice sinistro, b E, dextro, indice, Fistula Tusca arundinea subalaris et hypostomatios, a, hypostomium, b, Balteus, amphicrusta]

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.24v,2; text: Fistula Tusca obliqua, Plagiosyrinx]

Haec fistula potest fieri laeuiissima expeditissima enim est siquidem taxillis depressis epistomia recta aperiunt foramina arundinum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.24v,3; text: Lyrasambuca]

In auersa parte fides sunt sambucae in modum dispositae
Potest hoc organum inferius humi incumbere et inter genua teneri
Huic conuenit arcus pectinatus

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.24r,4]

Potest Lyrosambuca utrobique pulsari ita ut crepido Magadijs in medio sit uel certe simplex sit ponticulus et longior pars Systema habeat grauius altero Diapente potest etiam pulsari etiamsi non inuertatur

Super magas sambucae lata etiam est et magadijs anulatis instructa

Si in aequalia duo Systemata diuidantur in altero poterunt magadia anulata poni in altero minime

[-<f.25r>-] De Dithyrambjs [Dithyrambo ante corr.]

Hae duae temperaturae aptae quoque sunt [[or]] canonibus organorum in quibus sex fides extensae sunt quarum duae longiores magadijs anulatis contrahi possunt

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25r,1; text: A, a, [sqb], E, e, C, c, F, f, #, b, D, G, g, d, Testudo bicubita monocanonias]

Prior dispositio aptissima est ad uarias species pulsandas exempli gratia Diatonicum
aequabile praesertim si iugamenta ponantur productilia ope schasteriorum Item si etiam A
aequali fronte cum alijs ponatur

Possunt plura schasteria aptari posteriori parte canonis puta tria quae singulis segmentis
operculentur ob pulchriorem speciem

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25r,2]

Testudo bicubita potest habere loco cubitorum duas arundines firmiores uel nostrates uel
Indicas. et uocabitur Testudo dicalamos. In medio potest fieri sub canone conus uacuuus
qui alueo adhaereat, superne autem ubi schasteria sint solidas

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25r,3; text: Iastius, Phrygius, Lydius, 13]

Testudo dicalamos monocanonia cum una uel duobus Systematis hyperhypatarum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25r,4]

Testudo dicalamos monocanonia cum duplici Systemate hyperhypatarum
Si haec testudo cubiteos habeat sambuceos uocari poterit Testudo Actaea
Commoda erit haec temperatura si ope schasteriorum non modo episphincter [[deduci
port]] adijciatur sed etiam iugamenta ultro citroque ducantur

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25r,5; text: E, A, [Sqb] [Sqb], a, [sqb], B, C, F, b, #,
[sqb] [signum], C [signum], D, G, c, d, #, b]

[-<f.25v>-] [[De Scabillis]]

Testudini bicanoniae [uel dicubitae add. supra lin.] conuenient hae duae temperaturae

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25v,1; text: Dorius, Phrygius, D, E, F, G, A, [sqb], [Sqb]
[Sqb], e, a, [signa]]

Magis tamen hae duae conuenient

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25v,2; text: Dorio, Frigio, D, E, F, G, A, [signum], C, e,
g, #, b, [sqb], a, e, B, f, [Sqb] [Sqb], 9/8, 16/15, 135/128, 10/9, [signa]]

Hic potest tabellula inseri sub media chorda quae [[trja h]] tria habea iugamenta et tota
commatis spatium produci et reduci possit

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25v,3; text: a, b, [sqb]]

qua ratione tres phthongi [[multipl]] duplicabuntur A A [signum], b b [signum], [sqb]
[sqb] [signum]

qui necessarij sunt ad complementum trium harmoniarum naturalis b mollatae et diesatae
nam phthongus a [signum] id est a la mi re acutior commate iustam diapente conficiet
cum d la sol re. naturalis autem a, iustam diapente conficiet cum E la mi

Conuenientia huius rei hinc apparet quod sicut tres chordae habent duplices syllabas [[<a
a [signum]>]]

c [sqb]

c [signum] c

d [signum] d

ita tres etiam contractiore spatio duplicabuntur

a a [signum]

b b [signum]

[sqb] [sqb] [signum]

In priori temperatura quae Dorio tribuitur et Syntono Didymi utitur c [signum]

usurpabitur ut Diapente iustam conficiat cum G.

In posteriori quae Phrygio datur et Syntono Ptolemaico utitur assumetur potius A quam D ut tres hi phthongi uicini sint A B [Sq] [Sq] quae commate supplentur

Superposita dispositio chordarum [[cum]] in qua terna schasteria sunt conuenit potius his instrumentis quae canonem habent pensilem quam canonem cubito affixum nam nimium debilitaretur cubitus in ijs

In priori temperatura (quae aptissima testudini modo interstitia non sint nimis magna) satius erit magadia trauersim inserta addere hoc est tria sub chorda acutissima id est [sq] c d. unicum in chorda A sub phthongo B [signum]. Sub chorda acutissima possunt fieri alternatim mobilia ut altero producto alter reducatur sponte

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25v,4]

uel potius sic

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25v,5]

Poterunt etiam inseri sine subscude sed haec melius conueniunt temperaturae

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.25v,6; text: E, A, [Sq] [Sq], e, a]

[-<f.26r>-] De Choris

Sophocles solet inter [[Strop]] membra Relata id est Strophaem, Antistrophem et interserere alternis congeries aliquot ex anapaestis

[[Membr]] In huiusmodi Strophis et antistrophis non omnes uersus pertinent ad Chorum quidam enim dicuntur a scenicis personis

Interserit etiam inter strophas et antistrophas Systemata ex plerisque iambicis: quae colis quibusdam seu clausulis uariantur

Chorus Orestis Euripidis constat ex mulieribus [[Arg]] Argiuis coetaneis ut notat Grammaticus uetus quare necesse fuit singulas eadem uoce canere

In Oreste Euripidis Deploratio Phrygii cuiusdam uidetur confecta fuisse Phrygijs Modis

In chorodia Phoenissarum uidentur adhibitae tibiae Sarranae

Veterum chororum metrographia uidetur precipue differentias sortiri a longitudine

[[tono]] [[colo]] membrorum [ton kolon] quidam ehim breuibis colis constant ut
quidam longis quidam mistis

choricae Melodiae hos gradus habere uidentur Prima ex Vnisonis secunda ex Aequisonis (ad octauam) et uocibus acutis et grauibus tertia ex grauibus acutis et medijs quae inter se distent Diapason harmonice diuisa quarta ex uocibus Diapente semper distantibus quinta ex falso bordone duobus uel tribus uocibus sexta ex polymelia ut cantio Andreae Gabrielis Poiche a Damon. Ex his tertia et quarta experiendum an bene succedant Si possono ridurre a tre [[sorti] [specie corr. supra lin.] ciascuna delle quali hauerà più modi Prima Canto fermo Seconda falso bordone Terza contrapunto di nota contro nota

Sicut pharmacopoeae Romae omnes insurrexerunt contra pharmacopoeum qui theriacam ex uero balsamo ex Arabia allato confecerit [[ita]] uerentes ne singulorum theriacae euilescent ita Musici fere omnes aduersus mea inuenta se opposuerunt

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.26r]

[[Magadia insiti]]

Hypagogia insititia sic fieri possunt ex buxo. ex unico ligno

[-<f.26v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.26,1; text: Temperatura triperijtita
[[tripertita]], A, a, B, b, C, F, [Sqb] [Sqb], [sqb], c, f, #, D, G, d, g, E, e]

Haec secunda deterior est

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.26v,2; text: A, a, B, b, C, D, [Sqb] [Sqb], [sqb], f, c, #, D, G, d, g, [[F, A, C, f, a, b]]]

Superior temperatura refertissima est consonantijs et conuenit harmoniae aequatae et iugamentis productilibus; si detrahenda sit una chorda satius erit [[acutiorem]] tollere grauiorem

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.26v,3; text: g, D, G, b, E, A, [Sqb] [Sqb], e, a, F, B, C, f, [sqb] [signum], #, C [signum], c, [sqb], d, [[d]], e]

[-<f.27r>-] Miscella

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,1; text: Temperatura aptissima pro Violis, A, B, [Sqb] [Sqb], C, # C, D, E, b, #, F, # F, a, a [signum], b [signum], [Sqb] [Sqb] [signum], e, G, c, f, g, d]

Episphincter ex ligno [uel ebore add. supra lin.] quoniam

inflexibilis est promptius fort ducetur quam ex catenula

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,2]

Pro temperatura perfecta

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,1; text: A, [Sqb] [Sqb], C, D, E, F, G, e, #, B, C, b D, b E, b G, b a, b d, a, d, b e, b b, [sqb], e, f, c, [[A, C]], [sqb], [signum], g, Schasterium, i, 2, 3, 4]

Omnium perfectissima uidetur haec temperatura pro testudine teleosymphona praesertim si adhiberi possit episphincter in signis b et [sqb] nam unicus ordo schasteriorum sufficere uidetur Itaque omnes consonantiae hic facile reperientur ut haec tabula ostendit in qua lineola supposita indicat eum phthongum fixum fieri debere ostendit ope schasterij ut sinistra ad alios pertingere possit etiam in interstitijs magnis ut in Tiorba

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,2; text: A, B, C, D, E, F, G, [Sqb] [Sqb], [sqb], [Sqb] [Sqb] [signum], # F, # C, b D, b E, # D, # G, b a, # c, c, d, a, b, d, [signa]]

[[Verum]] aptius erit fortasse loco epiphincteris chordas secundam et quintam [[pr]] incipere altius a locis B b et magadijs anulatis contrahere indidem usque ad C quod si huiusmodi magadia nimis extant possunt canaliculis deprimi
Ne anguli iugamentorum quae sunt a supercilio ad c impediunt promissam delationem epiphincteris poterit uterque angulus canonis tegi canaliculo siue canna

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,3]

Sed numquid sine ambagibus satius erit continuo in supercilio hos phthongos statuere

[[[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,4; text: C, F, c]]]

qui sunt in

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,5; text: F, C]

sed aliquae consonantiae erunt satis <.>tantes ut

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27r,6; text: # F, A, # C]

[-<f.27v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.27v,1; text: Alia temperatura aptissima Violae, B, C, b, c, #, #, [Sqb] [Sqb] [Sqb] [Sqb], D [signum], c, F, c, [signum] d, #, E, G, d, e, b, a, g, b A, b E, b a, [sqb], 25/24, 16/15, 9/8, [[A, E, B, G, F, #, [sqb]]]

Testudo bicubita cum duplici canone. Item alia testudo bicubita cum unico canone a Ioanne Baptista Dorio exposita: cum utriusque appendicibus quibus nouae magnaue perfectiones arti citharodicae et citharisticae totique rei musicae conciliantur

In Liuto digiti sinistrae non solent protendi nisi ad quartum iugamentum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.27v,2; text: b E, E, G [signum], [Sqb] [Sqb] [signum], e, g [signum], F, b A, C, f, b a, #, A, a, G, B, D, g, b]

Hyperhypatae uocari possunt quaecumque fides grauiore gradatim disposita sub Systemate Canonico et praecipuo quoniam dum chelys pulsatur altiore locum obtinent Anthypatae uero phthongi grauissimi siue in clauichordio siue in physaulo siue in alijs Instrumentis quae uoces humanas excedunt

[eukheilia] et [euglossia] non minus conueniunt bonis cerauletis quam [eukheria] ut apud Pollucem

In discernendis syllabis clauium quae per [sqb] quadratum et quae per b molle canendae sunt potest haec tradi regula. Quaecumque clauis duas syllabas habent proxime se sequentes altior inseruit per b molle inferior per [sqb] quadratum exempli gratia A la mi re. Mi quia superior est per b molle inseruit Re per [sqb] quadratum b [[sqb] ante corr.] fa b mi similiter. C sol fa ut [-<f.28r>] sol per b molle fa per [sqb] quadratum D la sol re. la per b molle sol per [sqb] quadratum Deinde missis E la mi et F fa ut quia non habent huiusmodi syllabas proximas. G sol re ut re per b molle ut per [sqb] quadratum Quae regula aptior est et quam tradunt Galli ut dicunt A mi la re et caetera

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.28r,1; text: F, C, f, G, d, g, A, 9/8, 10/9]

Temperatura alterabilis secundum utramque speciem Syntoni et secundum unum Tonum uel duos. [[cum]] nam cum superius Systema (Trichordum) sit altius minus quam inferius et subductioria crenata ultro citroque duci possint primum circa finitiones tonorum solidorum comma intendi et remitti potest deinde circa earum medium diesi minimae interuallo nunc semitonium maius praeponi nunc postponi minori. Deinde tribus modis Toni uariari possunt primo si unica harmonia constituatur Phrygia exempli gratia ita ut eius grauissimo sit F quarta uero G Tono altior. Secundo si Tonus simplex uarietur ut si Phrygius his clauibus F C f utatur Lydius pariter his [signa] tertio si tota Harmonia immutetur ut si Phrygius hac utatur G d [signum]. Lydius hac [signum] C [signum]. Sed promptius erit his alternationibus secundum harmoniam aequatam

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.28r,2; text: Pandura tricubita triarmonia enneachorda uel [i<.> ante corr.] dodecachorda, Diatonus Syntonum, molle uel aequabile, Dorius, Hypolydius, Iastius, sphinges, 28/27, 16/15, 12/11, A, E, [sqb], D, G, C, F, [signa]]

Hypolydius habet chordas depressiores ne [[im]] arculus alios duos ordines impediat Potest Systema Iastium breuius fieri etiam si cubitus eius sit aequalis Dorio opere uidelicet foraminum

[Doni, Aduersaria Musica K P, f.28r,3]

Si latitudo organi ab anceso ad ancaesum sit sufficiens tres ponticuli ponentur si minus duo

[-<f.28v>-] [Doni, Aduersaria Musica K P, f.28v; text: A, a, B, B [signum], C, b, b [signum], c, [Sqb] [Sqb], # C, E, [sqb], #, e, b D, b d, D, F, d, f, # D, # F, # d, # f, b D, b E, b c, b e, b g, G, g, # G, # g, F, b a, b G, [sqb] [signum], Haec aptior est uiolae quam leuto, ut etiam haec, B [signum], D D, a [signum], 10/9, 9/8]